



---

Af Ulla Hedegaard, Lotte Stig Nørgaard, Kerly Maire Servilieri, Susanne Bendixen,  
Lone Søndergaard, Charlotte Rossing, Rikke Nørgaard Hansen

---

I dette nyhedsbrev fra Netværket sætter vi fokus på genordination ved behandlerfarmaceut, og vi opsummerer et udvalg af de nyeste internationale artikler om apotekers erfaringer under COVID-19 pandemien. Derudover kan du læse nyt fra netværkets facebookgruppe.



### Status for genordination fra netværksapotekerne

Netværksapotekerne ligger højt i benchmark for genordination. Det har derfor været naturligt at spørge dem om, hvad der fungerer og hvilke udfordringer, de oplever. Derved får andre apoteker inspiration til arbejdet omkring genordination. Fem apoteker har delt deres erfaringer:

#### Alle visiterer til genordination hos os

"Alle ansatte på apoteket kender til listen af lægemidler, som potentielt kan genordineres. Derfor kan alt faglært personale visitere. Vi er servicemindede og tænker på kundens behov først og fremmest. Det ligger dybt i vores værdigrundlag at tænke på denne måde."

"Den primære udfordring ved genordination er den tid, det tager i en travl hverdag. Først og fremmest skal vi opklare, om patienten lever op til kriterierne for genordination. Derudover journalfører vi og

giver lægen besked omkring den foretagne genordination. Processen er blevet effektiviseret ved de nyeste opdateringer i Pharmanet, så vi forventer at lave flere genordinationer fremadrettet."

"Vi har lavet flest genordinationer inden for ATC-grupperne: C03AA, C03AB, C07AB, C07AG, C07B, C08, C09AA, R03AC, R03BA, G04A"

*Horsens Søndergades Apotek*

#### Farmakonomerne fanger problemerne

"Vi har mange forespørgsler pga. vagten. Det afgørende er, at farmakonomerne "fanger" problemet og ikke bare sender kunden afsted til lægen eller hjem. Der er især et par stykker af mine kolleger, som er gode til at "kapre" kunderne. Vores farmakonomer er rigtig gode til at tilbyde det til kunderne. Så jeg tænker, at det er ligesom med medicinsamtaler, at der er nogen, som skal gå forrest og huske på muligheden."

"Udfordringen for mig er især på vagten, hvis jeg står alene. Vi har også genordinationer i dagligdagen, men kunderne efterspørger det mere i vagten. Og det tager et stykke tid at komme hele vejen igennem flowet, og imens vokser køen af andre kunder. Det er ret stressende. Vi har netop fået en tast i Pharmanet, så man kan gå direkte i FMK-online og i samme omgang lave både korrespondance til lægen og føre journal. Når det er implementeret, bliver det endnu lettere."

"Jeg synes, at vi har fået sat det godt i system, så det er nogle nemme arbejds gange."

"Eftersom vi i forvejen har rigtig mange p-pillekunder, er det også helt klart dem, som vi udfører flest genordinationer til. Vi har ikke lige et tal – men tænker, at det er måske 95% af dem."

*Aarhus Løve Apotek*



## Vi holder fokus og gentager

"Vi tilbyder og visiterer til genordinationer på alle tidspunkter – uden at tage hensyn til, at kunden sagtens kan få fat i sin læge. Især nu i coronatiden gør vi det flittigt."

"Med jævne mellemrum til vores morgenbriefings har vi pep-talks, hvor vi genopfrisker ATC-koderne som er "genordinerbare". Med inspiration fra andre apoteker har vi laminerede lommekort ved hver skranke over alle ATC-koder/præparater, der kan genordineres."

"Vi er back-up for 4 apoteker i ydertidspunkter."

"Det ser ud til, at lægerne har accepteret, at behandlerfarmaceuter er kommet på banen, så der ikke er sure miner."

"Journalisering har i starten har krævet en del, men dette er vi kommet over med det integrerede Fælles Medicinkort i Pharmanet. Nu ligger Fælles Medicinkort, genordination, journalisering og korrespondance et sted med mulighed for valg af standard journaliseringsfraser. Dette har øget selve processens flowhastighed. Dog oplever vi, at systemet driller nogle gange, hvorfor vi var nødsaget til at bruge FMK-online."

"Udfordringen med genordination er typisk, når prisen på den lille pakke er meget højere ift. en pakke med 100 tabletter. Derfor tjekker vi altid prisen, før vi genordinerer."

"Umiddelbart er det p-piller, som er nr. 1. i forhold til, hvilke lægemidler vi genordinere mest, efterfulgt af BT-medicin. Vi har ikke præcise opgørelser."

*Horsens Svane Apotek*



## Kunderne vil ikke have de små pakninger

"Vores største udfordring ved genordination er, at stykprisen på mange lægemidler i mindstepakning er for høj i forhold til stykprisen i større pakninger. Enkelte kunder har givet udtryk for, at hvis de kun kan få 30 tabletter, har det ingen interesse."

"Vi har ikke foretaget særlige tiltag i 1. kvartal. Vores gode placering i benchmark bygger på tilfældigheder."

"75 % af vores genordinationer er p-piller. De øvrige 25 % er ligeligt fordelt på andre ATC-grupper."

*Aarhus Skt. Lukas Apotek*

## Kollegainddragelse er vejen frem

"Genordination er en fast integreret del af vores tilbud til kunden nu."

"Det har krævet en lang indsats med stor fokus på kollegainddragelse. Vi har undervejs brugt mange metoder for at motivere alle kolleger – ledelsesfokus og mål, temadag, undervisning, individuel træning af farmakonomer og farmaceuter, "intranettet er altid tændt til registrering", case skuespil, konkurrence med præmie til den der rekrutterer flest, coaching af elever og meget mere."

"Det, der har virket bedst, er temadag – "sælg en genordination" samt salgskonkurrence. Vi har vendt holdningen i personalegruppen fra "det er da ikke nødvendigt..." til "det er vores pligt at tilbyde kunden genordination - det er kunden, der vælger"

"Vi oplever ikke væsentlige udfordringer i dag med genordination. Vi foretager ca. 4 genordinationer dagligt. Med de nye tekniske muligheder i Pharmanet er vi nede på et gennemsnitligt tidsforbrug på 4-5 minutter pr. genordination."

*København Sønderbro Apotek, Sluseholmen Apotek og Sydhavnsapoteket*



## Flere erfaringer på facebookgruppen

Flere apoteker har delt deres erfaringer med genordinationer med fokus på udfordringer på netværkets [facebookgruppe](#) (se billede til højre).

Tusind tak til apotekerne for jeres bidrag. Hvis du gerne vil dele beskrivelser af din hverdag eller andet om apotekspraksis, så er du altid velkomne til at gøre det på netværkets [facebookgruppe](#).

## Knap 12.000 genordinationer siden 1. juli 2019

De nyeste tal for Danmarks Apotekerforening og Sundhedsdatastyrelsen er:

**Kerly Maire Servilieri**  
30. april kl. 08.10

Genordination

Vi er startet med at indsamle erfaringer fra de apoteker som har lavet flest genordinationer. Jeg ønsker at høre fra andre, som ikke har lavet så mange, om hvad udfordringerne er, fællesudfordringer, og på den måde se hvordan man evt. kan hjælpe hinanden til at løfte opgaven. Jeg håber på at samle meget inspiration fra erfaringerne.

- Jeg havde fx forventet en stigning i genordinationsantallet i den pandemiske tid, men det er ikke sket i Brødstrup og Østbirk.

det fælles  
**medicinkort**

Find patient

Indtast CPR-nr:

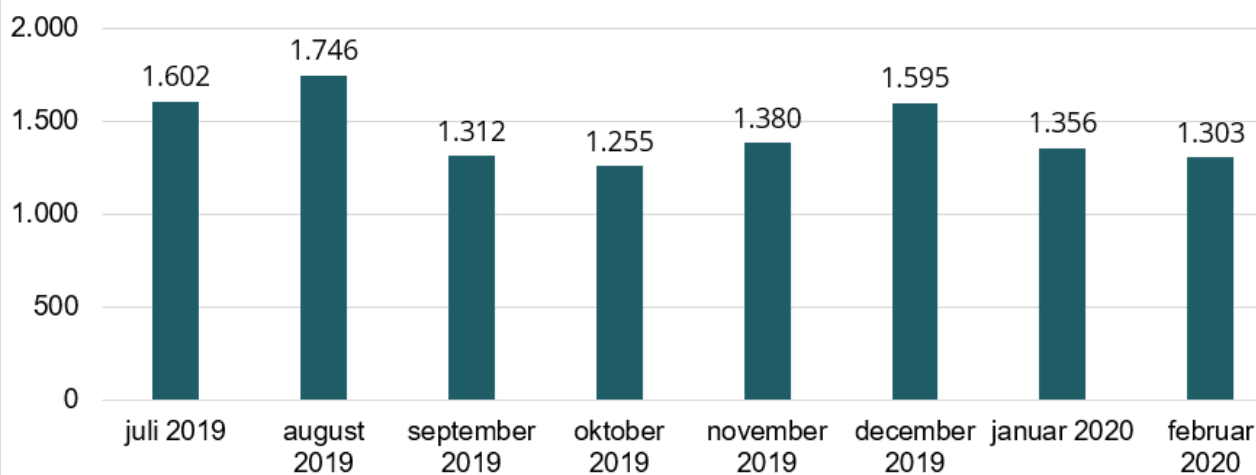
Søg

**SUNDHEDSDATA-  
STYRELSEN**

Ørestads Boulevard 5 | 2300

Lotte Stig Nørgaard og 7 andre 25 kommentarer Set af 159

## Antal genordinationer pr. måned 1. juli 2019 – 29. februar 2020

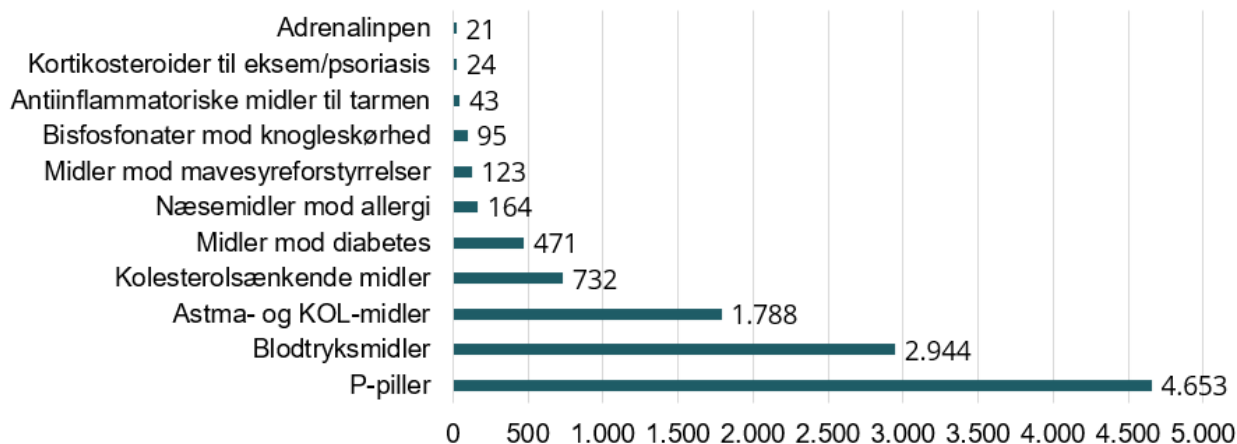


Kilde: Danmarks Apotekerforening – indberetninger til omsætningsstatistikken.



## P-piller er de hyppigst genordnede lægemidler

Genordinationer fordelt på lægemiddelgruppe 1. juli 2019 - 31. januar 2020



Kilde: Sundhedsdatastyrelsen og Danmarks Apotekerforening

Danmarks Apotekerforening igangsætter snarest en dataindsamling om, hvorfor kunder takker nej til genordination, og om hvorfor nogle kunder i målgruppen ikke bliver tilbudt genordination.

### Projekt Genordination er sat på standby af Corona

Netværksprojektet "Genordination på de danske apoteker", som skulle afdække omfang og praksis for den nye ordning fik en rigtig god start med hele 23 tilmeldte apoteker fra alle 5 regioner. Dataindsamlingen blev påbegyndt den 2. marts 2020, men indsamlingen blev indstillet midt i marts, da Coronakrisen kom på tværs. Data ville efter pandemiens start næppe komme til at afspejle en "normal" hverdag på apoteket, hvilket er vigtigt for projektet.

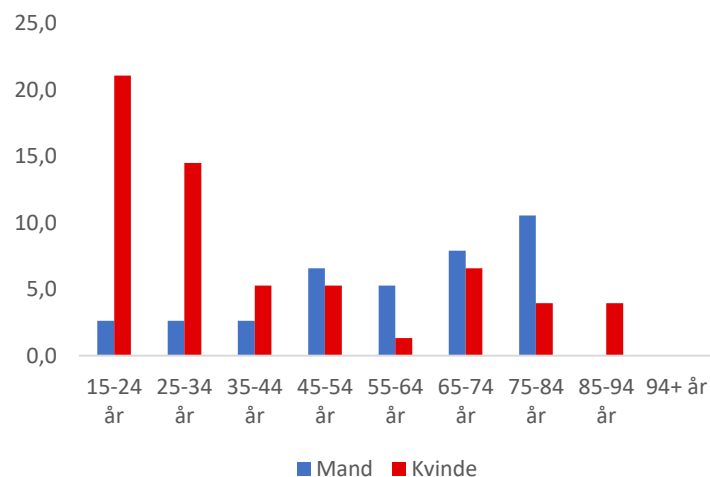
Undersøgelsen bliver derfor udskudt til efteråret 2020, hvor situationen formentlig er mere normaliseret, og forhåbentlig er der igen rigtig mange apoteker, som har lyst til at deltage.

Inden indsamlingen blev afblæst, havde 16 apoteker indsamlet data for 89 henvendelser om genordination. Data er på ingen måde spildt og bliver brugt til bl.a. validering af spørgsmålene, inden projektet genoptages.

Selv om de 89 henvendelser skal tages med forbehold, giver de et fingerpeg om, hvilke resultater, vi kan forvente. 77 af henvendelserne førte til genordination, og her blev der ordineret fra

14 af de 26 mulige lægemiddelgrupper. P-piller udgjorde ca. 33 % af ordinationerne og beta-2 agonister til inhalation ca. 10%.

At mange ordinationer var p-piller, ser vi også i aldersfordeling og køn, idet kvinder i alderen 15 og 34 år hyppigst fik foretaget genordination efterfulgt af mænd i aldersgruppen 75-84 år (se figuren herunder).



Figur: Køn og aldersgruppering i % ved genordination (N=77)

Tidsforbruget for ca. halvdelen af alle genordinationer var 5 minutter eller mindre, og 96% var gennemført indenfor 10 min. Længere tid end 5 min blev bl.a. begrundet i mange kunder



i kø, hvilket kan have være en følge af Corona-situationen.

Generelt var de adspurgte kunder rigtig tilfredse med ordningen. Kunderne blev også spurgt om, hvad de ville gøre, hvis apoteket ikke havde en genordinationsordning. En femtedel af kunderne ville kontakte egen læge samme dag, mens over halvdelen svarede, at de ville kontakte egen læge, når denne blev tilgængelig. Dette indikerer, at ordningen bidrager til at bedre compliance. Når projektet genoptages til efteråret, bliver det interessant at se, om dette mønster holder.

Data præsenteret her er opgjort af specialestuderende Gunnva Kjær Schmidt fra Syddansk Universitet.

## Internationalt: Apotekernes indsats i en coronapandemi

Apotekspersonale i hele verden hjælper under coronapandemien.

The International Pharmaceutical Federation (FIP) har udsendt "Coronavirus 2019-nCoV outbreak: Information and interim guidelines for pharmacists and the pharmacy workforce" for at give relevant information og retningslinjer for COVID-19-udbruddet for bl.a. apotekspersonale. Udgivelsen kan læses [på FIPs hjemmeside](#), hvor der også er gratis webinarer om farmaceuters og farmakonoms opgaver og bidrag gennem pandemien. FIP har også oprettet en [facebookgruppe](#), hvor apotekspersonale fra hele verden melder deres aktuelle arbejde ind. Du kan også blive medlem.

Tidsskriftet Research in Social and Administrative Pharmacy publicerer løbende artikler om COVID-19 og apotekernes rolle. Vi har samlet et uddrag af de seneste artikler herunder.



## Nøglemål for vellykket COVID-19 lockdown exitstrategi og det farmaceutiske bidrag

Artiklen beskriver apotekernes rolle i forhold til nedlukning og genåbning i forbindelse med COVID-19 og diskuterer foranstaltninger og apotekets bidrag til deres vellykkede implementering. Et meget konkret eksempel er at gøre apotekerne til "test hubs". Især tiltrækker testning for antistof sig opmærksomhed. Der er pt. kun en godkendt antistoftest på markedet. Den er fra Roche, hedder Elysis® og blev d. 3. maj godkendt af de amerikanske sundhedsmyndigheder. Testen har en specificitet på mere end 99,8% og en sensitivitet på 100%. De tal er svære at få højere op. [Læs artiklen](#).

## Mediers effekt på farmaceuters viden, risikoopfattelser og kommunikationspraksis om COVID-19

Et studie fra Jordan vurderede farmaceuters COVID-19-relaterede sygdomsviden, risikoopfattelse og opfattelse af mediernes rolle i forhold til COVID-19. Dataindsamlingsmetoden var et spørgeskema delt på sociale medier. I alt 486 farmaceuter besvarede spørgeskemaet. De fleste farmaceuter (40,4%) scorede 4 ud af 5 rigtige inden for grundlæggende sygdomsviden. Kun 13,5% af farmaceuterne angav dog hovedpine som et potentielt symptom på COVID-19. Mere end halvdelen af farmaceuterne kunne genkende almindelige COVID-19-spredningsmetoder. Risikoopfattelsen var generelt høj blandt farmaceuterne. Farmaceuter med børn bosiddende i byen havde den højeste score for risikoopfattelse om COVID-19. Sociale medier var hovedinformationskilden for halvdelen af farmaceuterne. [Læs artiklen](#).

## Social distancering og brug af personligt beskyttelsesudstyr

Apotekspersonale er let tilgængeligt og derfor også udsatte under den igangværende COVID-19-pandemi. Artiklen beskriver de forebyggende tiltag for apoteker i 15 udvalgte lande på tværs af fem kontinenter (Asien, Europa, Oceanien, Nordamerika og Afrika) i forhold til social distancering og brug af personligt beskyttelsesudstyr anvendt på apoteket. Forfatterne fandt uoverensstemmelser i anbefalinger om social distancering for apotekspersonale forskellige steder i verden (fra 1 til 2 meter), ligesom de også identificerede ret forskellige henstillinger i forhold til apotekspersonalets brug af personligt



beskyttelsesudstyr. I USA skal apotekspersonale bære masker, og i Tyrkiet anbefales brug af masker og handsker. I langt de fleste øvrige lande advarer myndighederne mod rutinemæssig brug af ansigtsmaske og øvrigt beskyttelsesudstyr, undtagen når personalet står overfor COVID-19 patienter eller udfører aktiviteter, der kræver tættere kropskontakt med kunden, end hvad der er anbefalet i social distanceringreglerne. Forskerne bag studiet stiller i deres diskussion spørgsmål ved, hvorvidt en social distancering på kun 1 meter er for lavt med henvisning til et studie fra 2003 omkring virusspredning i luft, ligesom de også mener, at virussen under visse omstændigheder kan være luftbåren. [Læs artiklen.](#)

### Farmaceutstuderende i Danmark samler data ind om apotekets rolle og opgave i pandemien

I sidste nyhedsbrev skrev vi, at Københavns Universitet og to apoteksfarmaceuter (fra studieopholdets kontaktgruppe) har taget initiativ til at indsamle farmaceutstuderendes refleksioner over, hvad de har lært, gjort og undret sig over på studieopholdet i en COVID-19 tid. Apoteket kan fx bruge de farmaceutstuderendes svar, tanker og løsninger til det videre arbejde på apoteket, og hele apotekssektoren kan bruge det til at få dokumenteret apotekernes rolle omkring COVID-19-situationen. Spørgsmålene kan også bruges til inspiration til andre på apoteket. [Læs dokumentet.](#)

### Netværksmøde den 17. juni 2020 bliver virtuelt

Næste netværksmøde den 17. juni kl. 18-20 bliver virtuelt pga. COVID-19. Vi håber, du har lyst og tid til at deltage. Vi sætter fokus på, hvordan du laver projekter på dit apotek og giver fif og vejledning.

Du tilmelder dig ved at sende en e-mail til projektsekretær Kristin Primdahl på [paps@pharmakon.dk](mailto:paps@pharmakon.dk).

Vi har nået over 100 deltagende apoteker i netværket, og det skal vi også fejre den 17. juni – bl.a. med en lille quiz om netværket og dets bedrifter.

Hvis du har input til kommende netværksmøder, så skriv gerne til [Rikke Nørgaard Hansen](mailto:Rikke.Nørgaard.Hansen@pharmakon.dk) på [rh@pharmakon.dk](mailto:rh@pharmakon.dk).



Læs om netværket og projekter, der lige nu er i gang, på [hjemmesiden](#)



## Uddrag fra netværkets facebookgruppe

Hvis du ikke allerede er medlem, så gå ind på [netværkets facebookside](#) og anmod om medlemskab, så lukker vi dig ind.



Tatyana Mikkelsen har delt et opslag.  
1. april



Tatyana Mikkelsen  
1. april

Jeg ved at vi mangler beskyttelsesmidler 😊👏🙏 for at beskytte andre mod vores snyt og udånding med vores mundflora har jeg forsøgt at være kreativ. Masker til eget brug - de giver kortvarig beskyttelse, men trods alt det er bedre end ingenting. Pas god på jer selv ❤️

5

2 kommentarer Set af 122

Charlotte Verner Rossing har delt et link.  
Administrator · 28. april kl. 14.35

<https://bmjopen.bmj.com/content/5/4/e006577>

BMJ Open

BMJOPEN.BMJ.COM

### A cluster randomised trial of cloth masks compared with medical masks in healthcare workers

Editor's Note The authors of this article, published in 2015, have written a response to their work in light of the COVID-19 pandemic. We urge our readers to consider the response when reading the

BMJ

Kerly Maire Servilieri og 2 andre

Set af 115

Fahad Yeser har delt et link.  
2. maj kl. 09.19

FDA giver godkendelse til lægemidlet Remdesivir til behandling af COVID-19

FDA.GOV  
[www.fda.gov](http://www.fda.gov)

Kerly Maire Servilieri og 3 andre

Set af 125

Kerly Maire Servilieri har delt et opslag.  
7. maj kl. 13.56

Jeg har fået mange spørgsmål fra apotekscolleger om test af knappen. Vi deltager i projekt Klikkit og samler data, indtil videre har vi 7 knapper i brug.

Hold gerne øje her, jeg vil vise en eller to cases, som jeg synes er interessant, og viser at apotekspersonalet kan gøre en forskel for at øge kundens compliance.

Jeg ser frem til at koble knappen til medicinsamtale-compliance.



Brødstrup Apotek og Østbirk Apotek  
6. maj kl. 07.27

Glemmer du at tage din medicin – og vil du gerne have hjælp til at huske det, så har vi et tilbud til dig. Vi er et af de apoteker der tester Klikkit. Klikkit e...  
Se mere

Du, Susanne Bendixen, Lotte Stig Nørgaard og 8 andre

Set af 146

Trine Graabæk Hansen  
30. april kl. 13.22

Kan skønlitteratur gøre dine medicinsamtaler bedre?

Kære farmaceuter

Kurset i narrativ medicin er nu rykket til **9. og 19. juni 2020 kl. 9-16.30** i lokaler i Odense. Vi vil selvfølgelig overholde alle forholdsregler omkring mindsket spredning af coronavirus, og der vil i alt være maksimalt 20 mennesker til stede i lokalet samtidig med god plads imellem.

Kurset afholdes under forbehold for, at forsamlinger op til 20 personer bliver tilladt igen inden kursusstart.

Hvis du gerne vil deltage, så tilmeld dig senest 25. maj pr. e-mail til [tgraabæk@health.sdu.dk](mailto:tgraabæk@health.sdu.dk).

I kan få en beskrivelse af projektet og kurset ved at sende en mail til mig. Skriv også gerne ved spørgsmål. Vi ser frem til at se dig på kurset 😊

Venlig hilsen

Trine Graabæk Hansen

Post.doc., farmaceut, ph.d.

Syddansk Universitet

Tlf: +45 65 50 93 92

E-mail: [tgraabæk@health.sdu.dk](mailto:tgraabæk@health.sdu.dk)

Kerly Maire Servilieri

1 kommentar Set af 126